

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan'poprej.

Tečaj XXXII.

V Ljubljani 12. kimovca 1879.

List 37.

Nagovor

preč. gospoda kanonika Petra Urha pri 25letnici
na Dobrovi 26. vel. serpana 1879.

(Konec.)

B)

Kelih zveličanja bom vzel in ime Gospodovo bom klical. Svoje obljube bom Gospodu opravljal vpričo vsega njegovega ljudstva.

1. „Kelih bom vzel“, t. j., zahvalno kupo bom vzel, ter jo bom Bogu v čast in hvalo pil; tako se hoče David Bogu zahvaliti. Kristjan pa s temi besedami obeta opravljati naj prijetniši zahvalno daritev — daritev sv. maše, in ž njo hvaliti Boga za prejete dobrote.

Brat v Kristusu! tudi Ti se s tem zahvaluj. Opravljaj daritev sv. maše. Kristus sam nas v to opominja, ker rekel je: „To storite v moj spomin.“ Darujmo, da se bodo tako spolnovale besede preroka Malahija: „Po vsih krajih od solnčnega vzhoda do zahoda se bo čista daritev opravljala gospodu vojskinih trum.“ (1, 11.) Sleherni dan vzemi hostijo, vzemi kelih in opravi nekeravavo daritev. Nič naj Te ne odverne od sv. maše. Ko v prvih časih niso smeli očitno maševati, šli so v podzemeljske katakombe in tam pod zemljo so daritev opravljali. In v 16. stoletju so na Angleškem duhovni se podajali pod streho in tam v malih, ozkih izbicah so maševali. In ko je v naj novejših časih nastalo preganjanje katoliških duhovnov na Nemškem in v Švici, ko je država jim cerkve vzela, hodili so na pôde, v skednje, in tam so maševali. Poprej — ob času Pariške komune, ktera je duhovne zapirala v ječe, maševali so sami — in naj hujše jim je bilo, ako tega niso mogli storiti. Taki zgledi naj Te vnemajo, da si boš v naj večji srečo štel, ko Ti bo mogoče opraviti naj čistejši daritev. Glej, ko mašuješ, takrat se sam Jezus namesti Tebe zahvaluje nebeškemu Očetu za vse Tebi podeljene dobrote, in on samega sebe Bogu v zahvalo daruje. Ni mar to naj čistejši, naj lepši, naj vredniši zahvala? In oh, kolika sreča za Te! Pomisli, Kristus je v Tebi in Ti počivaš na njegovem srcu! Ker pa David pravi: „Kelih zveličanja bom vzel“, se tudi Ti čez vse prizadevaj, da bo sv. maša tudi Tebi v zveličanje, ne pa v pogubljenje. Zato ne pozabimo, da tudi nam duhovnom veljajo besede sv. Pavla: „Človek naj samega sebe presodi in potem naj je od tega kruha in pije od tega vina;

zakaj kateri po nevrednem je in pije, sam sebi je in pije sodbo in pogubljenje.“ Kar je duhoven rekel v prvih časih pred sv. obhajilom: „Sveto je le za svete!“ to tudi nam velja, da se altarju vselej le v stanu gnade Božje približajmo — brez greha — vsaj smertnega greha, ker kakor prerok pravi: „Oči Gospodove so čiste in ne morejo gledati hudobije.“ (Hob. 1, 13.)

Očistiti hočem tedaj svojo dušo v zakramentu sv. pokore, ako bi bil katerikrat toliko nesrečen pasti v kak greh. Vendar to še ni zadosti. Pripravljati se hočem tudi za sv. mašo, ker cerkveni očetje imenujejo pripravljanje posodo, s katero se gnade zajemajo iz studenca milosti. Kolikor večji je posoda, toliko več se zajme. Kolikor bolj se bom pripravljaj, toliko več gnad bom zadobil. O da bi mi Bog dal to gnado, da bi vselej se pripravil za sv. mašo kakor da bi bila ona zadnja — kakor da bi bilo ravno to sv. obhajilo — moje zadnje!

2. „Ime Gospodovo bom klical“, t. j., molil bom. K temu me opominja David, rekoč: „Pridite, molimo in poklekimo pred Gospoda! Pridite, radujmo se v Gospodu; hvalo pojmo Bogu, svojemu Zveličarju. Prehitujmo njega obličje z zahvalo in v psalmih mu glasno pojmo!“ t. j., prav zgodaj hodimo Gospoda molit in hvalit, ker to je znanoje velike gorečnosti za čast Božjo. (Ps. 94, 1—7.) Molimo z veseljem brevir. Glej, v teh molitvenih bukvah najdeš očake, preroke, Jezusa, Marijo, aposteljne, svetnike in svetnice. Tu Ti stopijo pred oči naj lepši zgledi, kateri Te učijo, kako da moraš živeti, ako hočeš tudi z njimi vred se veseliti v nebesih.

Obiskovati pa hočem tudi zanaprej prav pogostoma Jezusa v presv. Rešnjem Telesu. Tu hočem ogrevati serce, tu se hočem tolažiti, tukaj za sebi izročene ovčice moliti; za vse, kateri so kdaj poslušali moje pridige in moje keršanske nauke; kateri so bili kdaj pri meni pri spovedi; katerim sem bil kdaj ali v lep zgled — ali morebiti pa tudi v spotikljej; o da bi se nobena teh duš ne pogubila! Moliti hočem za vse svoje dobrotnike, za vse prijatelje in znance, moliti posebno za duše v vicah, ktere morebiti še zarad mene terpe ali od mene pomoči pričakujejo. Brez prenehljeja hočem moliti in Boga prositi, ker vem, da ne ta, kateri seje ali priliva, je kaj, temuč ta, kateri rast daje.

3. „Svoje obljube bom Gospodu opravljal vpričo vsega njegovega ljudsta.“ Vabil in klical bom staršem: „Pustite male k meni priti“; zbiral bom otroke okoli sebe, ter jih učil Boga spoznati, ljubiti, mu služiti in ga moliti. Trudil se bom za mladost toliko bolj, ker vem, da čigar je šola, tega bo tudi družina, tega der-

žava, tega svet — ves prihodnji človeški rod. — Učil bom device, da bodo skerbne za čistost in bi postale pametne in se previdile z oljem, da kadar Ženin pride, jih bo najdel duječe in pripravljene iti na ženitvanje. Učil bom mladenčce, rekoč: „Ako hočeš v življenje iti, spolnui zapovedi.“ (Mat. 19, 17.) Priporočati jim hočem talentov ne zakopavati, ne zapravljati kakor zgubljeni sin, temuč z njimi kupčevati, da bi slehern tudi enkrat zaslišal besede: „Prav, dobri in zvesti hlapec! ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega Gospoda. (Mat. 25, 21.)

Trudil se bom za Marijo in Marto, za Jožefa Arimatejca in Nikodema, ter se hočem prizadevati jih še k večji popolnosti pripeljati. Blagrujmo mater dobrih otrok, imejmo pa tudi usmiljenje z materjo, ktere otroci so napčeni postali. Magdalene, tudi hudodelnika na križu se hočem usmiliti ter jih pregrešnih spon reševati. Ozdravljati hočem gobove, usmiliti se 38 lét bolnega in mu na pomoč priti; z ljubeznijo se hočem truditi Samarijanko pridobiti za Jezusa; iz Savla napraviti Pavla. In če bi se tudi grešnik že znajdel na parah (pregreh), ali če bi ga tudi že k pogrebu nesli (t. j. ko bi bil že na potu v pogubljenje), in če bi tudi že v grobu ležal (ves pokopan v naj večih pregrehah): klicati hočem noter v grob: „Rečem ti, vstani!“ In oče bo zopet videl (poboljšano) svojo hčer, mati svojega sina, sestra svojega brata.

Tako hočemo zanaprej metati svoje mreže, tako okopovati vinograd, tako obrezovati smokovno drevo, tako pridevati med moko kvas, da se bo vse zboljšalo. — In vse tako rešene duše to bodo tisti prijatli, kateri bodo šli pred nami tje pred Božji sedež in za na naše zveličanje prosili.

5. „Kelih zveličanja bom vzel in ime Gospodovo bom klical.“ V mističnem (skrivnostnem) pomenu se to pravi: Kelih terpljenja bom vzel in Tvoje ime častil, ne pa hudo zoper taisto govoril, — delal bom po Jobovo, kateri tudi v svojem naj večem terpljenju nič nespametnega ni govoril zoper Boga.

Kakor solnce od Božiča noter do sv. Janeza Kerstnika se vedno višje pomika in večji toploto in rast napravlja — po sv. Janezu Kerstniku pa se zopet nazaj obrne in vedno nižje izhaja: tako, preljubi brat v Kristusu! se bo godilo zanaprej tudi znani. Že je 50. leto nastopilo ali bo saj kmalo, in zapazil boš ali že tudi spoznavš, da Tvoje življenje se je navzdol obrnilo. Kakor so poprej Tvoje telesne in dušne moči rastle, tako se bodo zdaj zgubljemale in nastopile bodo leta, od katerih pravi sv. pismo, da človeku ne dopadejo. Križ za križem bo nastopil, ena betežnost za drugo, z vsakim dnevom se Ti bo delo težavnije zdelo. Vendar ne stori kakor sv. Peter takrat, ko je hotel bežati iz Rima, kjer ga je čakalo terpljenje. Sprejmi križ tako z veseljem, kakor sv. Andrej. Zakaj Jezus sam je rekel: „Kdor hoče moj učenec biti, naj vzame križ na rame in naj hodi za mano.“ — Vedi, da s cveticami potresena pot ne pripelje v nebesa; le ternjeva pot pelje tje gori. Zato so se aposteljni veselili, ko jim je bila priložnost dana za Jezusa terpeti. Zato je rekla sv. Terezija: „Gospod, terpeti ali tudi umreti.“ In sv. Magdalena Paciška: „Ne umreti, temuč terpeti.“ In sv. Katarina Sienska ni segla po zlati, ampak po ternjevi kroni, ker je vedila, da ternjeva krona ji bo tudi zlato zaslužila. Bodimo tedaj poterpežljivi, če še take nadloge pridejo čez nas; sej pravi sv. pismo: „V poterpežljivosti boste svojo dušo rešili.“ Vse dni svojega življenja hočemo tedaj s sv. Avguštinom govoriti in klicati: „Gospod, reži, tepi, žgi tukaj, le tam imej usmiljenje!“ P. Bernard, misijonar v Kini, je bil vjet in k smerti obsojen. Pred smertjo je pisal svoji sestri na Nemško to-le: Še malo časa, in

moja duša bo zapustila svet, preselil se bom in šel tje v stanovanja izvoljenih in tam bom gledal lepote, kakoršnih še nobeno oko ni vidilo in slišal bom melodije, kakoršnih še nobeno uho ni slišalo, in vžival bom veselje, kakoršnega še nobeno človeško serce ni občutilo. Pa prej mora zernje zmleto in grozdje stlačeno biti, ker le potem se zamore okusen kruh in dobro vino narediti. O da bi jaz postal pravi kruh in pravo vino — prav po okusu nebeškega Očeta! — O da bi tudi mi enkrat postali kruh in vino po okusu Jezusa Kristusa! To pa bomo, ako bomo vse križe voljno nosili.

To, preljubi bratje v Kristusu! sem želel danes z Vami premišljevat in Vam dati v spominek 25letnice. Kar slehern dan molimo: Gratias agamus Domino Deo nostro, to je, dajmo hvalo Gospodu svojemu Bogu! to hočemo posebno zdaj storiti, ko se bo velika maša v ta namen služila — ter še posebno, ko bomo zapeli zahvaljeno pesem — Te Deum laudamus. Vendar z zahvalo sklepajmo pa tudi obljube, kakoršne smo storili že pred 25 leti. „Introibo ad altare Dei — stopil bom pred altar Gospodov“, ker pa spoznam svojo nevrednost, ponižati se hočem pred Bogom ter klicati: „Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa — moje zadolženje, moje zadolženje, moje naj večji zadolženje.“ In da bi zopet v kako slabost ne privolil, hočem se oborožiti z molitvijo. Domine, labia mea aperies — Gospod odpri moje ustnice, da bom zamogel toliko pobožniše svojo dušo in svoje serce k Bogu povzdigovati. Z molitvijo pa bom tudi sklepal delo, ter se trudil doma, v šoli in v cerkvi, da bi z Božjo pomočjo pomagal drugim v zveličanje. Rečem pa tudi: O Gospod! stori z menoj, kar je Tebi všeč, glej! pripravljen sem terpeti, ako želiš mene nevrednega Sebi enacega storiti. Le to Te prosim: Pomagaj mi moj križ nositi!

Oče nebeški, varuj me tudi zanaprej kakor svojega otroka; Jezus Kristus, podpiraj me kakor svojega brata; in sv. Duh, uči me, kakor svojega učenca! Ti pa, nebeška Kraljica, bodi tudi zanaprej moja mati, moja pomočnica! Zročim se pa tudi, o moj angelj varh, v tvoje varstvo, ter Te prosim, stoj mi na strani prav do zadnjega trenutka. Patron moj, prosi za-me, da bom zamogel po Tvojih zgledih živeti. Vsi angelji in svetniki, prosite za nas! Pa tudi Vi, keršanski poslušalci, ki ste se v tolikem številu z nami zbrali, molite in prosite za nas, da bi vsi skupaj tudi v nebesih se veselili in Boga hvalili, rekoč: Čast bodi Očetu, Sinu in sv. Duhu! Amen.

Bratovštine in drugi pripomočki v pomoč dušam v vica.

Spisuje V. K.

(Dalje.)

Gospod, daj jim večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti! Amen.

Da bi skladatelj „rožnega venca za duše v vica“ prijatlo vernih duš prav ob kratkem pomen psalma „Iz globočine“ naznačil in jim na jezik položil, česa da naj Boga med to molitvijo prosijo, dostavil je psalmu „Iz globočine“ kot razlago neko kratko pa silno ginjaivo molitev za mertve, namreč: „Gospod, daj jim večni mir in pokoj, in večna luč naj jim sveti! Amen.“ To molitev cerkev moli pri pogrebnih in drugih mertvaških opravilih in ima ravno ta pomen kakor ona molitev pri spominu za mertve pri sv. maši „Prosimo te, o Gospod! te in vse, ki v Kristusu počivajo, deni v kraj hladu, luči in miru.“

V tej kratki molitvi je naznanjeno, kako strašne bolečine duše v vicah terpijo. Revez je jetnik, ki v j-di, oropan prostosti, obžaluje svoj žalostni stan. Še hujsi je, ako mu manjka tudi mile svitlobe, ako nima ne miru ne počitka, ako ga kdo še terpiči. Vse to morajo tudi duše v vicah terpeti in sicer v taki meri, da se po besedah sv. Avguština, sv. Tomaža in drugih cerkvenih učnikov vse terpljenje svetá s terpljenjem duš v vicah ne dá primerjati, in da se njih terpljenje od onega v peklu le v tem razloči, da je v peklu večno, v vicah pa je časno, to je, da bo enkrat nehalo. S to molitvijo nas cerkev opominja, naj Boga priserčno prosimo, da reši vérne duše iz vic, vedoč, kolikanj jih peče, da so v vicah zadržane in jim še ni dano gledati in uživati Boga, po katerem bolj koperné, kakor v poldanski vročini žejni človek po merali vodi; vedoč, da se ondi svojih malih grehov očiščujejo, ali pa pokoro, ki so jo bile že na zemlji začele delati za svoje velike že odpuščene pregrehe, pa je niso pred smertjo dostale, dodelavajo v ognju, proti kateremu je po nauku cerkvenih učnikov naš pozemeljski ogenj komaj le senca. Opominja nas Cerkev Boga prositi, da bi jim dal kraj luči in miru, ker vé, da so v veliko žalost vtopljene in polne nepokoja. Dasiravno duše v vicah v Boga zaupajo; dasiravno so tako poterpežljive v svojem terpljenju in v voljo Božjo vdane, da ne more nobeden, tudi naj svetejši človek na tem svetu tako poterpežljiv in v voljo Božjo vdan biti; vendar le jih z veliko žalostjo in velikim nepokojem napolnjuje to, da so še od Boga odločene in z nepopolnim terpljenjem obločene. Torej nas spodbada Cerkev v tej molitvi, naj prosimo Boga, da bi jim že skorej dal solnce nebeškega veselja zasijati, in večni mir in pokoj uživati.

Gledé na to, da nas ta molitev „Gospod, daj jim“ itd. na nepopolno terpljenje duš v vicah spominja in spodbuja, da jim pomoč skazujemo; gledé na to, da je ta „rožni venec“, kakor že njegovo ime „rožni venec za duše v vicah“ naznanja, v pomoč dušam v vicah namenjen: je pač skladatelj prav imel, da je to kratko ginljivo cerkveno molitev za mertve „Gospod, daj jim“ itd. privzel in tako vravnal, da se ne moli samo za psalmom „Iz globočine“ ali za „očenašem in češenamarijo“, ampak da se tudi vmes za vsako desetko zdihljejev „Sladko Serce Marijno“ ponavlja, da bi se res tim bolj gotovo ves čas, ko ta rožni venec za duše v vicah molimo, ubogih duš v vicah in njih terpljenja spominjali ter toliko bolj goreče za-nje molili.

Privzel se je psalm „Iz globočine“ in molitev „Gospod, daj jim...“ gotovo tudi zato, ker se je mogoče z njimi tudi odpustkov vdeležiti, ki se zamorejo dušam v vicah v prid obrniti.

Treba je v ta namen moliti psalm „Iz globočine“ s pristavkom „Gospod, daj jim večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti. Amen.“, kakor je brati v bukvah od visokočast. ljubljanskega knezo-škofijstva poterjenih, „Odpustki, spisal P. Janez Sajevec“, str. 142, in v „Maurel's Ablassse“ str. 145.

Odpustki: 1. Odpustek 100 dni dobi, kdor ta psalm z versticami in odgovori „Gospod, daj jim“ itd. zvečer kleče in pobožno moli v prvi uri po angeljskem češenju, to je, precej ali vsaj preden še ena ura po Marijnem zvonjenju mine, ali kakor je po nekterih krajih navada, da se kako pol ure ali eno uro po Marijnem zvonjenju še za duše v vicah pozvoni. Kdor pa ne zná tega psalma, naj mesto njega moli „očenaš“ in „češenamarijo“ s pristavkom „Gospod, daj jim večni mir in pokoj, in večna luč naj jim sveti.“

2. Popolni odpustek enkrat v letu, kateri dan koli hočeš, ako si skozi vse leto zvesto to molitev opravljal,

in se tisti dan, ki si ga izvolil, spoveš in sv. Obhajilo prejmeš. (Klemen XII, 14. avg. 1736.)

Ti odpustki se zamorejo tudi dobiti v tistih krajih, kjer se zvečer nobeno znamnje z zvonom ne daje za duše v vicah, da le moliš, kakor je spredej omenjeno. (Pij VI, 18. sučca 1781.)

Ker se je omenjenih 100 dni odpustkov le takrat moč vdeležiti, ako se psalm „Iz globočine“ ali „očenaš“ in „češenamarija“ z naslednjim pristavkom „Gospod, daj jim“ moli zvečer v prvi uri po Marijnem zvonjenju, torej dobro storiš, ako ta „rožni venec za duše v vicah“ ob tem času moliš, ker se takrat z njim za 100 dni več odpustkov vdeležiš, kakor pa če ga moliš ob kakem drugem času.

Predragi prijatelj ubogih duš v vicah! Kadar koli slišiš zvečer ob Marijnem zvonjenju ali kake pol ure ali eno uro pozneje zvoniti za duše v vicah, spominjaj se, da kakor je solnce šlo za goro in tema nastopila, tako je v teku pretečenih 24 ur okoli 86.000 ljudem nehala sijati luč življenja (86.000 ali nekaj več ljudi namreč vsak dan umerje), izmed katerih jih je mnogo šlo v vice, kjer si same nič več ne morejo pomagati, za ktere je nastopila ostra pravica božja, kateri zdaj v vicah zadostujejo. Med tem, ko se ti zvečer ohladiš, ponoči opočiš, se naspíš in poživíš in ob zjutranji zariji zopet vstaneš, pa vedi, da duše v vicah še med tem časom nimajo miru, ne počitka, ne hladu, ne luči; ampak le vedno terpljenje je njih delež, in taki ogenj, ki v temi žgè, je njih postelja. Preden greš k počitku spominjaj se jih, zmoli za-nje psalm „Iz globočine“ ali „očenaš“ in „češenamarijo“ s pristavkom „Gospod, daj jim...“, zmoli „rožni venec za duše v vicah“; ako bi ne mogel spati, obmoli ga še večkrat, s čimur sebi in dušam v vicah pomagaš.

(Dalje sledi.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

V Suši Zaliloške fare se je naznanjeno kronanje Marije Device Loretanske z Detetom Jezuškom na mali Šmarinj prav častljivo in ginljivo doveršilo. Bili ste kroni blagoslovljeni od milg. kneza in škofa na Goricih po rimskem pontifikatu. Podoba Matere Božje z Jezuškom je zarés lepo in spodbudno izdelal podobar g. Janez Gósar Duplanski, mož, ki ima zraven drugih lepih lastnost tudi to, da obojúbjeno delo o določenem času dogotovi, kar je pri rokodelcih in umetnikih redka dobrotá. Neizrečeno ljubeznjivo gleda Jezušek, Marija pa ima dobrotno-usmijjen obraz. Kroni je prav lepo naredil g. Zadnikar. Kronanje in drugo opravilo je po škofijskem dovoljenji zverševal vrednik tega lista. Pričujoči so bili zraven domačega č. g. duhovnega očeta še oč. gg.: fajmoštra šentlenarski in sorški, škofijski kaplan Ant. Koblar in novomašnik Tom. Potočnik. Ker je bilo v domači farni cerkvi ta dan žegnanje, je bilo zjutraj cerkveno opravilo doma ter niso bili domači s slovesnostjo v Suši nič na škodi (kar je bilo nekoliko raztrošeno). Po osmih je bila ginljivo okinčana podoba v domači cerkvi slovesno blagoslovljena, belo oblečene poštene device so jo vzdignile, druge so ob strani svetile, štiri — po dvé in dvé skupaj — so nesle obojni kroni na blazincah, ter se je Marija z Jezuškom v slovesni procesiji med petjem lavretanskih litanij in molitvijo nesla po mični dolini in potem v višavo proti božji poti in poslednjič v cerkev Marije D. Lavretanske v Suši. Pri tem obhodu, ki je terpel dobro uro, je bilo ljudstvo močno ginjeno, in ne manj potlej med kronanjem. Po primérni pesmi so duhovni intonirali „Magnifikat“, ktere ga so pevci in pekinje prav slovesno peli. Domači

gosp. župnik so med tem krono Jezuško vzeli s blazine, jo položili na oltar, na katerem je tudi nova šatva stala; pričujoči se nato s celebrantom vred globoko poklonijo, celebrant stopi na stopnice, dene božjemu Detetu kronico na glavo in jo priterdi, in po novem poklonu je bila kronana enako Marija Lavretanska; nasledovalo je pokajenje in pokropljenje; silo priserčno in ginljivo je bilo poslednjič, ko so za celebrantom zverstoma šli novo-kronanemu Jezušku in Mariji čast skazovat: Vaak se je poklonil, najprej Jezušku in potem Mariji nogo poljubil ali obleko, kar so za duhovni opravile tudi deklice nosivke, in več drugih pričujočih. V cerkvenem nagovoru je bilo pojasnjeno to-le: Marija novo-kronana z Jezuškom na rokah je Vaša Kraljica, — 1. Kraljica teh, ki ste na zemlji; 2. Kraljica teh, ki so izmed Vas že v nebesih, pa tudi teh, ki so ali bodo v vicah.

Po slovesni sv. maši so šli duhovni in mnogo ljudstva k studencu, ki je nekoliko minut daleč spodej od cerkve v bregu. Lepo je znamenje s podobo Jezusa pri Jakopovem studencu, in prav v sredi ob tléh teče dosti obilen iz zemlje. Blagoslovljen je bil križ s Kristusom spredej ob znamenji na verhu, potem slika v znamenji, in poslednjič tudi studenec, katerega so precej nato iz pripravljenih posod pili — pričujoči duhovni in potem ljudstvo. V veliki vročini in po daljših opravilih se je kaj dobro prilegla pijača in „žeganega studenca“.

Odveč bi bilo praviti, da ljudstva je bilo vse polno in tudi od daljnih krajev, pa da je bilo vse veselo lepe slovesnosti. Naj bo vse Bogu in Mariji na čast, pa v dušno zadostenje preblagemu domačemu gospod očetu, ki so pri slabih telesnih močéh, akorej s praznimi rokami doveršili cerkev in druge naprave, pa vse tako prijetno, umetnosti in keršanskemu občutku tako primérno, da bi bilo komaj lepšega želeli. To pa tudi ljudje spoznajo, ker pri darovanju so zložili precej čez šatdeset gold., kar je na deželi redek primérnej, in s tem bode zopet saj kosce še precej velikega dolga odrinjen.

Od sv. Trojice, 6. kimovca. (Požar.) 4. t. m. nas je ob 3/12 dopoldne prestrašil ogenj, ki je v kratkem pokončal kozolec, žitno shrambo, hieve, 6 prešičev, vozove, mervo, alamo in ves drugi letošnji pridelek posestnika Plantariča; zraven je pogorela hiša in poslopje sosedovo. Škoda se ceni do 3000 gl., ki je tolikanj večji, ker ni bil nihče zavarovan; torej so tudi toliko večji pomoči potrebni, za ktero naj so dobrim srcem goreče priporočeni. — Pomagat so prišli zunaj domačih Mokronovžani z brizgalnic. Za pomoč pri pogorišču, o katerem je bila v nevarnosti farna cerkev, farovško poslopje in vaa, si v dolžnost štejem v imenu faranov izrekati očitno zahvalo vsm gg. Mokronovžanom, ki so pomagali ali prišli z brizgalnico, in g. Pencatu, ki je pripeljal voz in sod za vodo.

Jožef Gerčar, župnik.

Za mnogotere pogorelece dobrotniki že darí skladajo; ne dvomimo, da se bodo tudi teh usmilili in pomagali, da se iz nesreče izkopljejo. Hvaležno bomo darove sprejemali, zaznamnjevali in oddajali. Vr.

Iz Sarajeva nam je prišlo prav prijazno pisanje, pisano 27. vel. serpana od preč. o. Andreja Buzuk-a, župnika v Sarajevem, pooblastenca škofovega. Prečastiti gospod župnik naznanjuje, da milgosp. škof so na cerkvenem obiskovanju (vizitaciji, birmovanju), da vikšega pastirja neizrečane britkosti tarejo, ker preteklo leto jim je pogorela njihova hiša z vsm, kar je bilo v nji; — to leto se jim je zopet ravno to zgodilo; — starašina redovnikov, o. Pavel, jim je umrl, drugi pa, župnik na

Ogerskem, je hudo bolan. Naročuje pa preč. gosp. škofov namestnik, da naj se vse, kar imamo, naravnost do njega pošlje.

Pristavlja še preč. o. župnik, da katoliška reč je ondi v taki revšini, da skorej umira v svojem sderževanju, ko so vendar krivoverstva v silo veliko boljših okoliščinah. Ko je boljši del ondotnega mesta ogenj pokončal, je tudi edina župnijska hiša zgorela. „Nektere reči“, pravi, „smo sicer oteli, pa mnoge so nam poškodovane. Da bi se temu pomagalo, sem sklenil čast. gospe duhovne prositi, da bi nekatere maše opravili na moj namen, ker nekatere „intencije“ bi morebiti tukaj dobil. Prosim ponižno, blagovolite poskerbeti in poprašati, če bi kateri duhovni Vaše škofije hotli ktere maše na ta način opraviti, in pa po koliko maš? Moji slabosti bi se po tej poti prav veliko pomaglo.“ — (Če bi tedaj kateri gospodov duhovnov blagovolil kake maše v omenjeni namen gratis opraviti, prosimo, naj bi vredništvu tega lista naznanil, da preč. župniku P. Andr. Buzuk-u to naznanimo. Vr.)

Spod Čavna na Goriškem, 4. kimovca. (Žertva pruskih protikatoliških državnih postav in cerkveni jezik. Splesovanje in slaba letina. Bivši in prihodnji misijon pa duhovne vaje v Gorici.) Že omenjene besede kažejo, da sem si nabral nekaj gradiva za Vaš cenjeni list, ki utegne „Zgodnji Danici“ prav priti. — Bil je pretekle dneve pri meni na potu v Rim neki duhoven iz reda sv. Dominika *), po narodnosti Poljak. Pravil mi je marsikaj, kako slabo se katoliški cerkvi zlasti na Poznańskem godi in kako strogo se še vedno izveršujejo Bismarkove zloglasne protikatoliške državne postav, kako je pa tudi ljudstvo v svoji celoti, zlasti poljski narod po vsem Poznańskem **), pokrajini nekdanje velike Polonije, neomahljiv varedi tlačenja in preganjanja istih trinoških državnih postav. Omenjeni duhoven, blizu 50 lét star, je bil v dominikanskem samostanu v istem vterjenem mestu Poznań še s tremi drugimi tovarši. Ker se zove red sv. Dominika red pridigarjev, so oni pomagali raznim faram po deželi pastirovati, zlasti od nekaj let zaradi velikega pomanjkanja duhovnov, ki je nastalo vsled majnih postav. Večkrat so morali bežati čez rusko mejo, kjer so jih pa ruske oblasti v miru pustile, akoravno so za nje vedile. Ko so bili pa letos mesca maja vai 4 skupaj domá, jih prusaška vlada pred se pokliče, ter jim naloži, da morajo ali precej podpisati državne majne postav in se po njih ravnati, ali pa nemško državo zapustiti. Ker so iste postav katoliški cerkvi, ako bi se duhovni po tistih ravnali, odveč sovražne, in imajo ob enem ta-le kratek obseg: Država je njih bog, kateri v prid se morajo vai državljani brez izjeme uklanjati, tudi zadnji cilj in konec je edino le država itd., se vé, da tega niso verli Dominikani podpisati hotli, niti mogli, niti smeli. Zapustiti so morali torej vai konec maja t. l. nehvaležno državo, ki zatira ne le katoliško cerkev, ampak na neslišani način poljsko narodnost v vsem javnem življenju, kajti niti v ljudskih šolah se ne smé učiti poljščina! Ko bi Rusi tako zatirali Nemce v baltičkih pokrajinah, ali jude po vsej Rusiji, kak krik bi nemški in čifutovski časniki zagnali po vai Evropi! Država satira tam narodove svetinje in dražence, vero in jezik, jude pa vničujejo gmotno blagostanje poljske narodnosti, ter so tako rekoč: „neka država v državi!“ Zares omilovanja vredni Poljaki zlasti na Poznańskem! Poljska je bila njega

*) Ime mu je Julijan Turkovič, iz ruske Poljske.

**) Vsa sadanja poznańska pokrajina šteje 2,800.000 Poljakov. Poznań sam šteje 60.000 duš in 18 katoliških cerkv.

dni branilo katoliške vere evropejskih narodov pred divjimi Turki; zdaj se v zahvalo tega njih vera in narodnost na Pruskem in Ruskem zatira ter le avstrijski Poljaki živé v miru zastran vere in narodnosti in so v tem oziru srečni in zadovoljni pod avstrijskim žeslom, kajti obojno imajo dobro zavarovano in uživajo tudi djansko ravnopravnost v javnem življenju.

Nadalje je pravil omenjeni pregnani dominikan, ki je iz Poznanja sem večidel peš prišel, da do avstrijske meje se ni smel nikjer 24 ur ustaviti, da bi se odpočil; tako nesterpljive so prusaške oblasti vna do avstrijske Šlezije bile. To vam je zares izgledna država: „božjega strahu in lepega obnašanja“, s čimur se hvalijo! Nad ubogim revežem, ki pa ničesa ni prosil, akoravno ni imel nič kakor par forintov, ktere je prejel za ss. maše v Podkraju nad Vipavo, in majhno culico pod pazduho *) seboj, sem najbolj občudoval njegovo čudno potpežljivost in zadovoljnost, kajti vsega terpljenja in pomanjkanja je bil navajen. Po poti je navadno spal pod milim nebom, najraje blizu kakšne cerkve, kakor ga je našel tudi cerkovnik v Č. pod Čavnom z revno culico pod glavo. Po celi teden ni užival na svojem dolgem potovanju gorkih jedi; le o nedeljah in praznikih je gledal za razloček med delavnikom dobiti kaj gorkega v želodec.

Imel je ruski v francoščini pisani potni list od ruskega poslanstva v Rimu, kamor je bil prišel l. 1873 tudi večidel pēš. **) Da je pa dobil od ruskega poslanca v Rimu potni list, izhaja od tod, ker pruski potni list je bil laški policiji v Rimu izročil in ta ga ni mogla pri njegovem odhodu iz Rima več najti. (Lepa taka policija, kaj ne?) zato je šel tedaj laški policijski ravnatelj z njim k ruskemu poslancu, da mu je ta dal potreben list za vernitev v Poznanj, ker se je č. g. dominikan še z drugimi spričevali spričal, da je iz Rusko-Poljske domá.

Prašal sem ga še marsikaj; rekel je, da je s svojo osodo precej zadovoljen, akoravno je že iz dveh držav zaradi katoliške vere pregnan in da vsaka reč na svetu ima tudi svoje prijetnosti in take ima tudi njegova sicer žalostna osoda; pa on se ničesa ne straši, sej je tako božja previdnost dopustila itd. Od tega kratkega pomenjkanja z njim — bil je le od jutra do po obedu pri meni — to moram vam izjaviti, imam tudi jaz nekaj koristi. Ravno pretekle dni je bilo čitati v slovenskih časnikih o potrebi in o nepotrebi narodovega jezika pri vsej službi Božji, celó pri sv. maši. Tudi jaz sem bil svoje dni — še kot gimnazijalec — sam tega mnjenja; in ravno občenje z omenjenim Poljakom me je tega mnjenja „radikalno“ ozdravilo, kajti č. g. dominikan ni znal razun poljskega in ruskega nič kot latinščino, ktero sva morala govoriti in ktero mora sleherni katoliški duhoven umeti. Kako bi mogel, po svetu korakajoč, v svojem poljskem jeziku maševati, ko bi bilo tudi dovoljeno? Moral bi imeti seboj svoj „poljski missale“, pa strežnika, ki bi mu znal pri sv. maši streči. In ljudstvo, ne vajeno kaj tacega slišati, bi se morda temu še posmehovalo. Kaka smešnja bi morala po tem takem nastati po vsem katoliškem svetu! Kako bi se mogla katoliška vera uspešno razširjati po vsem svetu? Kako nepremagljive težave bi nastale potem vsim misijonarjem! In duhovni, ako bi bil vsak le v svojem jeziku podučen, in bi le v svojem jeziku maševal, bi se ne

mogli med seboj še umeti ne. Kaka babilonska zmešnjava bi bila to, ker bi se ne mogli med seboj umevati! Če so že svetni diplomati spoznali, da jim je v porazum in za dogovore med seboj en edini, in to francoski jezik, neogibno potreben — kajti enega se lahko vsi diplomati ali vladarji naučé, vsih jezikov pa se ne morejo vsi navaditi, zakaj bi torej za véz edinosti ne bil v veseljni cerkvi eden, — in ta je častitljivi latinski jezik, in tudi že zaradi tega, ker kakor mertev se v ničem ne spreminjuje! Pa to stvar je „Slovenec“ že dovolj temeljito dokazal, torej „sapienti sat“.

Letos je splošna slaba letina povsod po Primorju, kajti po Krasu je pekoče solnce vse požgalo, po Vipavskem ni bilo že pričakovati dobre tergate, ker je spomladno deževje ves zarod pokončalo, in kjer ga je zlasti po bolj vzvišenih krajih še kaj ostalo, je pa toča 17. in 18. vel. serp. uničila; le po Berdih in po Furlaniji bo sem ter tje še kaj vina. Spomina vredno pa je to, da odkar so začeli goljufati ljudje vino ponarejati in ga za pristno (pravo) prodajati, so čedalje bolj slabše tergate, ter letos ni najti grozdja po večem delu Primorskega, skoraj niti za zobanje ne. Neizrečena revščina zadeva že zdaj kmete in tudi duhovne, kateri imajo večidel svojo plačo v vinu; kajti tako splošne slabe letine zlasti za vino po večem delu Primorja ne pomni še sedanjí rod. In vendar v kljub znani revščini se staknejo denarji za drago in nespametno splešovanje, zlasti po Vipavskem, po Berdih in goriški okolici, tako da znana namestniška okrožnica in naredba goriške nadškofije od l. 1876 so ostale popolnoma brez vspéha, akoravno nam Bog že z mnogimi slabimi letinami, zlasti pa z letošnjo, prav glasno pridga na zakerknjena ušesa v počutnost pogreznjene mladosti in tudi starosti! Celó v fari R., kjer je bil preteklo simo misijon, na občno zadovoljnost prav hvale vredno vojen, se niso mogli že letos zderžati, da bi na god svojih in cele nadškofije varhov ne plesali! Se vé, da zaradi nekterih plesalcev se ne smé reči, da je misijon bil brez koristi; če se pri nekterih sad ne pokaže, je pri drugih toliko obilniši. Taki so večidel povsod očetje občin ali občinski zastopi, ter podpirajo svoje dovoljenje za splešovanje z besedami, da „tako pride denar v občino!“ Jalov izgovor! Daleč so prišli današnji kristjani, če izgovarjajo grešne prilóžnosti z videzom svetnim dobičkom, ki tako malo časa terpi, mnogim kerčmarjem in najemnikom plesa pa prinese, kakor uči sem ter tje skušnja, prekletstvo, ter jim še ostalo pravično imetje polagoma na nevidni način zgine. Nameruje se letos tje v jeseni napraviti tudi v drugem zelo potrebnem kraju goriške okolice misijon, kteremu Bog daj več vspéha! Pri dobrih in ne še popolnoma spačenih kristjanih misijon ima vselej svoj dober vspéh, kateri se mnogokrat še le pozneje prikaže. Vsak goreč duhoven pa si želi imeti misijon, ker ta ima moč obnoviti keršansko življenje, kar je izredna gnada. Brez večjega ali manjšega vspéha se ni še obhajal noben misijon. Torej ne strašimo se dela!

V Gorici bodo imeli pa duhovni od 15.—19. t. m. svoje duhovne vaje, ktere so nam naš prevzvišeni kneznadškof v svoji nadpastirski skerbi milostljivo omisliti blagovolili. Kar so vojakom vojaške vaje v sukanju orožja in streljanju; blizo enako koristijo duhovščini pa duhovne vaje, s kterimi se učé tako od sebe, kakor od podložnih vernikov odganjati in premagovati peklenškega in druge sovražnike človeških predrago odkupljenih dušic. Duhoven pride od tih vaj ves prenovljen in poterjen k svojim ovčicam nazaj. Kdo in kolikrat nismo že te milosti sami na sebi skusili? Bog daj, da bi ne bilo tisti teden odveč zadržanih, in da bi se nas tih duhovnih vaj več vdeležilo, kakor se nas je vdeležilo leta 1877, ko nas je bilo pri tistih le 37 zbranih. Pa tudi se ni

*) Tako, da je lahko rekel z modrijanom Bias-om: Omnia mea mecum porto, to je, vse imetje seboj nosim.

**) L. 1869 je bil pregnan iz Rusko-Poljske, ter je 1873 šel sam iz Poznanja v Rim, da si je sprosila sekulariziranje zaradi preganjanja, ki je nastalo po majnih postavah tudi na Pruskem.

treba ustrašiti sleherne ovire, le nepremagljive ovire naj onega ali drugega saderžujejo. Še nobenega nisem slišal, da bi mu bilo kdaj žal, da se jih je vdeležil, ampak vaak je bil prav zadovoljen. Pri tej priliki imajo prijatli in znanci tudi lepo priložnost, da staro prijateljstvo obnovijo, ker se morda že več lét niso vidili, kar, se ve, da je glavna reč!

Podčavenski.

Kakšna je v deželi, kjer je Turk gospodaril.

Iz Ercegovine piše kranjska gospodinja marsiktere smešne reči, ki pa niso brez poduka; kažejo med drugim, kaj človeka na tujem še tolaži. *) Pravi pa:

Kakor ste že v mojem zadnjem pismu brale, sem, hvala Bogu, zdrava v Počitelj (?) došla. Za šest dni sva bila (z možem) v stanovanju pri nekem peku, ker tukaj ni nobene gostilne za popotnike; potem sva dobila sobo, od ktere je na mesec 5 gl. plačevati. V ti sobi moram kuhati, in še pisarna mora biti za en čas tukaj, dokler se za drugo ne zvé; ta hiša ima 18 kamnitih stopnic odzunaj, to je v prvem nadstropji; dve okni imam na eni strani; skoz nji se vidi na reko Neretvo, ktera malo proč teče skoz to mestico, in tri imam obernjene na veliki terg. Pa kakošen je ta terg? Hiše so večji del poderte, pota so pa takšne, da bi si človek po dnevi kmali nogo zlomil. Tik moje hiše so prodajalnice (štacune) narejene tako, ko tam pri vas svinjaki; še odpirajo se ravno tako; notri pa sedi prav moško turčin z dolgo pipo in puši tabak; včasih tudi zaspi, ker nima ravno dosti posla. Moji hiši nasproti, pa malo bolj na viskem, stoji turška mošeja ali tempelj, v ktero pa ženske ne smejo iti. (Ženske imajo svoje molišnice ob straneh mošej, ki so pa z omrežjem ločene od glavne ladije, ter so nekaki oratoriji. Tako saj je dalje na Jutrovem. Vr.)

Devetnajstega unega mesca smo bili vsi, g. major, in vsi častniki, jaz in moj mož povabljeni h „kajmakanu“ na obed; ta kajmakan je bil in je še zdaj najvišji turški vladnik (deželni predsednik na Turškem), se vé, da ima zdaj vse major v rokah; ali vendar vleče še na mesec plače po 180 gl., — za kaj, ne vém? — Z možem sva pa ravno tisti dan morala v Metković iti po najine reči; tedaj nisva mogla k obedu; dopovedovali so potlej, kake jedila so na mizo prihajale — še imen ne vemo. Mizo in stole so mógli tje poslati, tudi krožnike, žljice, vilice in nože so mógli seboj nesti, če ne, bi bili mógli vsi z rokami iz sklede vleči, ker turki ne rabijo pri obedu drugega ko gole roke.

Dvajsetega unega mesca se je začel pri turkih 30-danski post, kteremu pravijo „ramazan“; ves ta čas ne smejo turki celi dan prav nič jesti, še tobaka piti — pušiti ne smejo; ob šestih zvečer prižgó na turnu (minaretu) luči in s turna doli vpije turčin meni nerazumljive besede, da se daleč okoli sliši; potem se odpró „te lepe prodajalnice“, zakaj po dnevi so zaperte; zdaj pa začno turki od vseh strani skupaj vreti, kuhati, peči, jesti in kavo piti — vse tam po tléh, — zraven pa tako pojó, kakor bi se jokali, — in to terpi vsak večer do dveh zjutraj; ob dveh začno pa bobnati po mestu, in to vam je tak ropót, da ne morem nobeno noč spati, ker je vsa ta druhal ravno zraven naše hiše — o ti gerde nesnage ti!

*) Čuda lepo, gladko in razumno gospa slovenščino piše, kar je pripisovati ljubljanskim nunskim šolam, ako se ne motimo, čez ktere šole so pa že ene kratki časniki jesike brusili oziroma na slovenščino. Druzi ljubljanski šol z ravno takim šolskim načertom blezo ne vidijo, kali?

Kristjanov je prav malo tukaj, in še ti so taki reveži, da se je usmiliti, brez obleke, brez nauka, tako saterti, da bi se človek sjoval nad njimi. Kaj vi veste tam, ko ste v svetem raju, imate prekrasno cerkev in tako dobre gospode, dobre šole: o da bi vas jaz mogla le za pol leta sem predstaviti, naj bi se učili, kaj se pravi terpeti in po 3 do 4 ure po ti neznanški vročini v cerkev hoditi. Jaz ne morem, bodi Bogu potoženo, nikoli v cerkev..., zadnjič ko sem bila v Metkoviću, sem šla v cerkev in bila pri sveti maši, ali še tedaj ne pri celi. Za nedeljo mi je mož obljubil, da se peljemo do neke cerkve, — sej tudi voza tukaj vselej ni dobiti. Za tegadel mi je tukaj naj bolj težko, ker človek ne sliši ne pridige, ne keršanskega nauka, dostikrat še pri svetj maši biti ne morem; posebno mi je po cerkvi dolgčas...

Pri nas tukaj ne raste prav nič na vertih od same vročine, — še zdaj je takošno, da jaz ne pomnim kaj tacega noben dan v Ljubljani v naj večji vročini... Ne vem, ali vas bom še kdaj vidila; saj molite za-me, da me turčini ne pobijejo... Z vaših podob se dve tabli naredila, da jih lahko pogostokrat pogledam. Zdaj vas pa jaz in moj mož prav lepo pozdraviva; ostanite z Bogom.

J. D-ova.

Golobčik iz vic.

V nekem duhovskem vstavu na Tirolskem je pred kratkim umerl mašnih, ki je ondi veliko lét bival goreč spovednik in si je tudi drugač zbiral velike zasluge za nabesa. Skerbec za družih duše nikakor ni pozabil svojega lastnega zveličanja. Bil je pred vsem drugim posebno molitvi vdan. Vsako jutro je redoma opravil svoje premišljevanje, pogosto obiskoval sv. Rečnje Telo v tistem času, vaako leto se je z nenavadno gorečnostjo vdeležil duhovskih váj, in bil je po misli vsih pravi duhoven, lepota svojega stanú. Že veliko lét je bil tudi v 3. redu sv. Frančiška in kakor terciar je bil poseben častivec sv. Antona Padovana.

Pokopan je bil po svojih lastnih željah na pokopališe, na kterem, kakor je sam rekel, se prav veliko moli za duše v vicah. Mrtvaške molitve in ss. maše so zanj opravljale na več krajih. Nepretergoma pa se je zanj molilo v tistem samostanu in vstavu, kjer je bil do 12 lét goreč vodnik.

Minulo je bilo 14 dni po njegovi smerti, in podá se prednica pozno v noč v kapelo uro molit pred sv. R. Telesom za dušo ranjcega gospod-očeta. Med tem ko je govorila k Zveličarju za njegovo dušo, se ji obudi močna želja vediti, da bi bil zveličano umerli gotovo kmali v nebesih; pa še več: derzne se umerlega očeta prositi kacega znamenja, če še veliko molitve potrebuje in če mu je še dolgo terpeti. Vendar pristavi, da to znamenje naj bi se ne dalo nji, ker je boječa, ampak komur si bodi drugemu.

Prihodnji dan je bilo med malimi deklicami tega vstava veliko veselega šuma. Zakaj? Ena rejenk je imela prav lepe sanje in jih je pravila z otročjim veseljem. To je prišlo tudi prednici do ušes. Deklici namreč se je živo sanjalo, da vidi v vicah lepega golobčika, ki je na stopalih sedmerih stopnic bil na naj bolj spodnji in se je močno trudil priti na verh. Bili pa ste mu perutnici polni ognja in skušal je ognjene plamenčike otresti. Tako je golobčik prišel do srede stopnic in spremenil se je v podobo malega pastirja, kteri je pa tudi še z mnogimi iskrami se boril, ki jih je odpravljaj. Poslednjič se na verhu na sedmi stopnici zopet pokaže golobčik, ves bel kakor sneg in svitel, pa brez ognja. Vzdigne se in leti proti nebu. — Otrci so si urno iz-

tolmačili, da te sanje ne pomenijo nikogar drugega, kakor dušo umerlega spovednika, ki je tisto noč bila iz vic rešena in je šla v nebeško veselje. O molitvi prednice pred sv. Rešnjim Telesom ni nihče nič vedil. (St. Francisci „Glöcklein“, 12. zvez. 1879.)

Golobčik, prosi za nas — negolobčike!

Razgled po svetu.

Lakota v južnem Tong-Kingu. Že v dveh pismih je apostolski vikar z južnega Tong-Kinga prosil evropejske kristjane milih darov, ker lakota zmirom bolj razsaja v njegovem vinogradu, pa zraven tega bi mu pripeljala tisoče ajdov v keršansko Cerkev, ako bi imel le naj potrebniše pripomočke. V prvem pismu od 19. sušca 1879 tako le piše:

Dozdaj smo se serčno bojevali zoper lakoto in naši kristjane so zares, ne gledé na svojo revšino, zadnji grizljaj kruha delili s svojimi še revnejšimi brati. V začetku tega mesca jih je le malo od lakote pomerlo; danes so pa vsi na beraški palici in so svoje zaloge popolnoma povžili. Berači, kateri nas obdajajo, si ne upajo prositi rajša, ampak prosijo nas kerme, ktere se navadno prešičem daje. Med 70.000 kristjani jih je 50.000 v naj večji sili. V vsaki vasi merjejo ljudje za lakoto in še vsak dan številneje. Brezštevilno nas družine prosijo, da bi jim otroke odvzeli; starčki in bolniki ležé po ulicah. Z mnogimi prošnjami mi je bilo moč od okrajnega predsednika 2000 bokalov riža za zeló majhno ceno, namreč za 10.000 frankov na upanje dobiti. Prej smo že izdali 20.000 fr. ter so naše sredstva pri kraju, med tem ko je lakota zmirom večja.

Še silneje je pisanje ravno tega vis. čast. gospoda od 25. mal. travna 1879.

Lakota je vsaki dan hujši. Okoli in okoli vidimo le trupla od lakote pomorjenih in take, ki se z lakoto borijo. S trdom nam je mogoče za naše številno osebstvo potrebnega riža, soli in sicer živeža dobiti; otrobi veljajo za sladčico. Turšico in podzemljice, ktere so ravno začele roditi, premnoge trume beračev še popolnoma nezrele iz tal porujejo; tako bode že naprej žetev uničena, ne da bi komu kaj koristila. Še celó travo po gestah in poljih od lakote terpinčeni ljudje povživajo. Število do zdaj od lakote pokončanih se je že naraslo čez 700; čez 300 jih je šlo iz dežele, da v neznani deželi revšine konec vzamejo.

K temu pa žuga kolera še huje razsajati. Že pred nekoliko mesci so nekteri umerli za to boleznijo, zdaj se je pa začela resno razširjati; blizo nas štejejo umerlih že na stotine. Pa dozdaj so bili kristjanje, kakor sami ajdje pravijo, obvarovani, tako da v priméri med 10 ajdi je le po en kristjan umerl. To je imelo obćudovanja poln vpliv do ajdov v korist naše vere.

V 33 vaséh je 3297 keršencev (pripravlancev na sv. kerst), ktere podučuje 62 katehistov.

Od vasi, ktere bi rade misijonarje imele, ne govorim. Število ajdov, kateri bi se spreobrnili, ako bi jim učenike poslali, cenim nad 10.000. Naše terpljenje in preganjanje je začelo sad roditi, in sredi med lakoto in kolero hvalimo Boga, kateri je našim sovražnikom in trinogom oči odperl. (Kri mučencev je seme novih kristjanov). Naši misijonarji, kristjani in katehisti delajo serčno pri razširjanji vinograda našega Gospoda. Pa oni prosijo riža in denarja, in ne vém, kje bi vse to vzeli? S pomočjo 6000 frankov, ktere nam je nek bogat ajd posodil, smo kupili precej veliko zemljiše, na ktero se je naselilo 53 družin, ki v največji revšini stradajo. Njih deset se je že spreobrnilo. Naš namen je, naj bi še

nekaj takih zemljiš kupili, da bi ne bilo treba našim novincem tako rastreseno med ajdi živeti.

Za čast Božjo in dušni blagor! — tako sklepa monsign. Croc svoje verstice — „usmilite se južnega Tong-Kinga, v katerem tolikanj rassaja lakota in kuga!“ („Kath. Miss.“ 9. zvez. 1879.)

Cvet in sad zveste molitve.

Zahvala.

Bolezen sem imel v persih celo leto; mislil sem, da se ne bom več mogel ozdraviti. Ali začel sem moliti v čast Naše ljube Gospé presv. Serca, in kmalo sem ozdravel. Čast in hvala Naši ljubi Gospej presv. Jezusovega Serca za srečno ozdravljenje!

V Škofji Loki, 8. kim. 1879.

F. S.

Prošnje.

Priporočen je v bratovsko molitev mož, mnogim pregreham vdan, da bi se omečil in spreobrnil. — Enako bolnik, ki ni še previden, da bi dosegel to milost. — Dalje ravno tako razuzdan in zapravljiv hišni gospodar za spreobrnjenje.

Bratovske zadeve.

Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec kimovec 1879.

I. Glavni namen: Zmaga katoliške vere nad posvetnjaštvom.

II. Posébní nameni:

15. kimovca. Sv. Nikomed, mašnik muč. Priporoč.: Katoliški duhovni. Otročiči. Vsi rabeljni in trinogi za spreobrnjenje.

16. Sv. Kornelij, papež. Priporoč.: Papež in sv. Cerkev. Vsi bolniki. Duše v vicah.

17. Rane sv. Frančiška Asiškega. Pripor.: Ljubezen do Jezusa. Redovniki. Veliki grešniki.

18. Sv. Jožef Kupertin, frančiškan. Pripor.: Stradajoči v Kini itd. Bolniki. Spreobrnjenje ponočnjakov, zlasti dveh krajev.

19. Sv. Januvarij s tovarši, mučenci. Priporoč.: Mesto Neapel. Nestanovitni. Umirajoči in bolni grešniki.

20. Sv. Evstahij s tovarši muč. Priporoč.: Neverniki, zlasti Dahomejci. Krivičniki, tatovi, razbojniki. Odvernjenje samomorov.

21. Šestnajsta nedelja po Bink. Sv. Matej Evang. Evang.: „Jezus ozdravi vodeničnega.“ (Luk. 14.) Pripor.: Sv. dežela. Krivoverci. Božjeropniki.

Listek za raznoterosti.

O strežajih pri sv. maši Alban Stolz v izveratni knjigi „Ueber die Erziehungskunst“ piše naslednje premisliva vredne besede: „Naj prederznejši, včas celó hudodelni šterki so velikrat mašni strežaji, „non sine culpa sacerdotum“. Ako se jim vsaka napaka dopusti, se tako navadijo na bogopozabljivost pri mašni strežbi, da so za svoje nadaljno življenje versko mertvi, kakor da bi bili božjeropno pri sv. Obhajilu. Večkrat postanejo tudi gizdavi in nečimerni.“

Nekaj postav nove „omike“. Perva: Vsak otrok mora pričeti že v sibeli smodke puhati, in to mora nadaljevati saj do 15. leta, ali dokler mu vsi zobje ne očernijo, ali ga sušica pod semljo ne spravi. Če pa že

poprej s tabakarijo kako bišo ali vas požge, smé tudi poprej nehati pušiti!

Druga postava novega „napredka“: Svojih dobrotnikov — še zlasti duhovnov — ne smeš pozdravljati, razun k večjemu kedar prideš k njim beračit, in takrat moraš odhajaje čepko že v sredi sobe na glavo djati.

Tretja „omikalna“ postava: Moliti ne smeš, kadar „poldan“ ali „omarijo“ zvoni; zakaj hvaležnosti „novi“ liberalizem ne terpi, še do ljudi ne, koliko manj do Boga! Zato tudi pred jedjo ne smeš moliti, po jedi tudi ne Boga za darove zahvaliti!

Četerta liberalna postava: Ako že v cerkev prideš, se moraš obnašati kakor suh in smerznjen štor, ali kakor kozel, ali pa kakor fertavka; sicer bi utegnili ljudje misliti, da imaš spoštovanje do Boga, da si vanj zamišljen, ali da celó moliš, — kar bi ne bilo „omikano“!

Peta novošegna postava: Za „novo omiko“ ti ni treba družega kakor dolg jezik, ki vse poštene doseže, in pa da znaš dobro po njih pljuskati — in še nekaj malo tuje „šprae“, da znaš Lutrove in druge tuje laži zoper Cerkev, papeže in duhovne v slovensko prekidovali, ter z njimi Slovence „mikati“!

Encikliko sv. Očeta Leona XIII od 4. vel. serpana je prinesel škofijski list št. 10 v izvirnem latinskem in v nemškem jeziku. Ravno ta štev., ki obsega 3 pôle, ima tudi klic za zbirke in prid nesrečnih pogorelih Sarajevcev. Premilgsp. knez in škof torej vabijo čast. gg. duhovne pastirje, naj napravijo zbirko za nesrečne Sarajevce in še posebno za edino ondotno katoliško cerkev, ki je pogorela, ter pošiljajo zbirke vis. čast. kn. šk. Ordinarijatu.

Morski volk. Iz Reke naznanjajo, kako je undan riba morski volk ob 3 popoldne napadala ladijo, imenovano „Danica“. Bili so kake 3 milje daleč od Reke, kar gospodar zagleda 7 metrov dolzega morakega volka (Haifisch), ki se je sagnal na ladijo in jo je hotel prekucniti. Ker se mu to ni pogodilo, se je v novo sagnal in je skušal skočiti na ladijo. Ko se mu pa tudi to ni posrečilo, je z ostrimi zobmi barko ugriznil tako togotno, da je en zob ostal zasajen v lesu, kakor tudi znamnja strahovitega zobovja te pošasti, ki ima po 4 verste zob; potem je zginil v globočino morja. — V novih časih se večkrat naméri, da ta moraka zvér pride v unih krajih blizo morja, kar naj si strastni kopalci dobro zapomnijo.

Irsko. Na mestu umerlega kardinala Cullen-a je njegov veliki namestnik dr. Mak-Cabe za nadškofa v Dublin poklican.

Poslednje novice. Deržavni zbor na Dunaju se neki pričné 25. ali 26. tega mesca, in prišli bodo to pot zastopniki vsega cesarstva, tudi Čehi. Med deržavnimi predlogi bode med drugim vojaška postava, prenašanje posilnega legaliziranja, postava zoper odertijo itd. — 8. t. m. je cesarska vojna pričela iti v Novibazarsko okrajino; vhod je bil miren, brez nasprotovanja od turške strani. Poglavar turški novibazarski je boje sklical okrajine veljake in v shodu jih je pregovarjal, da naj prijazno sprejmejo avstrijsko vojno, ktere ima priti kaci 5000 mož. Rusija, kakor pišejo „Viedomosti“, Gorčakovov list, ne gleda s prijaznim očesom avstrijskega napredovanja v Bosni, in kaže na neko novo sveszo Rusije s Francijo in Italijo zoper Nemčijo in Avstrijo. To bi bila čudna zmešnjava. Rusija naj bi se odkritosrečno obrnila h katoliški Cerkvi, kar so tudi te dni nekaj govorili; če ne, utegne priti nad njo polom. — V Rimu hudo gospoduje bolezen vročica sarad hude vročine in slabega zraka.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Razpisana sta 20. vel. serp. dva izpraznjena kanonikata ljubljanske stolne cerkve; dalje: Podbrezje, ker je ondotni župnik č. gosp. Mat. Slapnik 20. mal. serpana umerl. (R. I. P.); Motnik, Doberniče, Javorje v Litijski dekaniji. — Cerkveno vmešeni so č. gg.: Karol Kljun na Rauberjevo benefico; Ign. Vrančič na duh. Zagradec, Jan. Demšar na Ledine. Duhovnijo Rovte je dobil č. g. Jan. Žust; Mokronog č. g. Ant. Zorc; Belo cerkev č. g. Mih. Šos; Jesenice č. g. Jan. Karet.

V Lavantinski škofiji: Č. g. Urban Ditrib, nadžupnik pri Sv. Martinu poleg Slov. Gradca, je postal dekan in ob enem tudi knezo-škof. duh. svetovalec. — Čast knezo-škof. lavantinskega duh. svetovaleca je podeljena tudi č. g. jubilantu in župniku v št. Jurju pod Tabrom, Francu Globočniku. — Č. g. Andrej Podhostnik je postal provizor v Tinjih, in č. g. Jožef Mlasko je prestavljen za kaplana na Prihovo. — Č. g. Anton Zlatenšek ostane — zarad bolehnosti — I. kaplan v Terbovljah, in vsled tega tudi č. g. Jožef Valenček še II. tamkaj. Č. g. Fr. Zmazek je postal I. v Starem tergu. — Razpisani sta fari: Sv. Andreja v Svičinji do 13. vinotoka in sv. Martina na Ponikvi do 16. vinot. t. l.

Dobrotni darovi.

Za pogorelce na Igu: Iz št. Gotarda po č. g. adm. Iv. Štuparji 3 gold. 75 kr. — Od sv. Lenarta po č. g. župn. 3 gl. — St. Š. 5 gl.

Za pogorelce na Verhnikih: Iz št. Gotarda po č. g. Iv. Štuparji 3 gold. 75 kr. — Od sv. Lenarta po č. g. župn. 3 gl. — Iz spodnje Idrije po č. g. župn. 5 gl. — Pn. g. kan. Fr. Kr. 10 gl. — St. Š. 5 gl.

Za pogorelce v Terzinu: Pn. g. kan. Fr. Kr. 5 gl. — Iz št. Gotarda po č. g. I. Štuparji 3 gl. 75 kr. — Od sv. Lenarta po čast. gosp. župniku 2 gl. — St. Š. 5 gld.

Za pogorelce v Zagradcu v Žalinski fari: St. Š. 2 gld.

Za pogorelce pri Sv. Trojici: St. Š. 3 gl.

Za katol. pogorelo cerkev v Sarajevu v Bosni: Pn. dr. A. Čebašek 5 gl. — Po č. g. J. Dolencu 3 gl. 50 kr. — Z Ježice č. g. župnik 3 gl. — St. Š. 10 gl. — Z Jesenic č. g. župnik J. Kešič 5 gl.

Za pogorelce v Sarajevu: Od sv. Lenarta po č. g. župn. P. Peterlinu 6 gl. — Č. g. Ant. Domicelj s Černega verha 8 gl. — Po č. g. Iv. Štuparji iz št. Gotarda 3 gl. 75 kr.

Za sv. Očeta: Iz Kopanjske fare po č. g. Dolencu 3 gld. — St. Š. 5 gl.

Za Ratisbona v Jeruzalemu: Neimenovan v namen: za vse uboge duše v vicah 3 gl. — St. Š. 2 gl.

Za misijon v Adrijanopolu: St. Š. 2 gl.

Za mis. Gazo v Sveti deželi: St. Š. 4 gl.

Za redovnike Trapist v Bosni: P. R. 1 gl.

Za sv. Detinstvo: Čast. g. J. K. iz Gorice 2 gld. — M. R. 1 gl. — P. R. 86 kr. — K. R. 24 kr. — St. Š. 1 gl.

Za stradajoče v Kini in drugih jut. deželah: St. Š. 2 gld.

Za stradajoče v Afriki: St. Š. 2 gl.

Za ubožne dijake: St. Š. 2 gl.